

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. szeptember 22.
(OR. en)

13202/23

SOC 626
EMPL 446

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Az európai szociális védelmi rendszerek megszilárdítása és megerősítése – Irányadó vita

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti tárgyra vonatkozó, az EPSCO Tanács 2023. október 9-i ülésén folytatandó irányadó vita előkészítése céljából készült elnökségi vitaindító feljegyzést.

Az európai szociális védelmi rendszerek megszilárdítása és megerősítése

Irányadó vita

A közelmúlt válságai, elsősorban a világjárvány és Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának inflációs következményei rámutattak arra, hogy sürgősen a háztartások jövedelmének csökkenését mérséklő, azonnali eredményt hozó szakpolitikákra van szükség. Ezeknek a szakpolitikáknak a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévőkre kell összpontosítaniuk, elkerülve ezzel a tartós negatív hatásokat, amelyek súlyosbítják az egyenlőtlenségeket, korlátozzák a lehetőségeket, és végső soron közép- és hosszú távon lassítják a növekedést.

Az ilyen kihívások kezelésére adott gyors és célzott válasz azonban önmagában nem elegendő a háttérben meghúzódó társadalmi és gazdasági változások társadalmi hatásainak megfelelő kezeléséhez. A szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési terv hatékony végrehajtása aktív munkát igényel ezen háttérben meghúzódó strukturális kihívások – például a digitális és a zöld átálláshoz kapcsolódó kihívások – társadalmi következményeinek kezelése terén.

Miközben ezek a változások fontos lehetőségeket kínálnak az európai uniós polgárok számára, az egyenlőtlenségek növekedéséhez is vezethetnek, például a digitális szakadékok vagy az energiaszegénység tekintetében. A szociálpolitikáknak megfelelő módon kell megelőzniük és kezelniük ezeket a helyzeteket.

Ezzel összefüggésben a tagállamok reformokat fogadtak el vagy hajtanak végre szociális védelmi rendszereiket illetően, például a munkanélküli ellátást érintő reformot; a társadalombiztosítási járulékok megfizetése alóli ideiglenes mentességeket, némely esetben átminősítésekhez kapcsolódóan; valamint a szociális védelemben mutatkozó egyenlőtlenségek kezelését az önálló vállalkozók és a veszélyeztetett csoportok szociális védelmének javítása révén. Ugyanakkor e csoportok jogosulti köre tagállamonként jelentősen eltér.

A minimumjövedelem-rendszerek megszilárdítása szintén hozzájárult e válságok hatásainak kezeléséhez. Ezen belül különösen az, hogy a nemrégiben elfogadott tanácsi ajánlásra építve a tagállamok a minimumjövedelem-rendszerek jogosulti körének kiterjesztésén, az ilyen típusú ellátásokhoz kapcsolódó magas nem igénybevételi arány csökkentésén, valamint a szociális és munkaerőpiaci intézkedések közötti kiegészítő jelleg biztosításán dolgoznak, rendkívül fontos eleme ezeknek az erőfeszítéseknek.

A pénzügyi támogatáson túl az embereket támogatni kell és irányt kell mutatni számukra a társadalomba való teljes társadalmi és munkahelyi beilleszkedés érdekében, lehetővé téve számukra az integrálódást és az egyenlő jogokkal és lehetőségekkel való részvételt.

Néhány tagállam figyelemre méltó módon használta fel az uniós alapokat, például a NextGenerationEU-t és a strukturális alapokat, hogy nemzeti reformprogramjaik keretében elérjék ezeket a célkitűzéseket. A rövid távú intézkedések azonban nem elegendőek, a tagállamoknak közép- és hosszú távú megközelítést kell alkalmazniuk. Ezért egyes tagállamok kezdik figyelembe venni a szociális beruházások hozamának fontosságát, és azt, hogy hogyan lehet őket megfelelő adójogi bánásmódban részesíteni.

Európában a szociális védelem megszilárdításának előmozdítása és megerősítése érdekében javítani kell a szociális biztonsági rendszerek koordinációját, hogy reagálni tudjanak a munka világában bekövetkezett változásokra. Ezért alapvető fontosságú a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendelet felülvizsgálatára irányuló javaslatról szóló tárgyalásokon való folyamatos részvétel.

Ezen a ponton a munka világának új realitásai, mint például az úgynevezett „digitális nomádok” és a távmunka, megkövetelik az Európai Uniótól, hogy mérlegelje ezeknek a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára gyakorolt hatásait, az alkalmazandó jogszabályok meghatározásának kritériumait és a különböző szociális biztonsági ágakra gyakorolt hatását.

Ezt szem előtt tartva, első lépésként a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság *ad hoc* csoportja a munkáltatójuk székhelyétől eltérő tagállamban tevékenységet folytató távmunkásokra összpontosította erőfeszítéseit azzal a céllal, hogy konkrét javaslatokat tegyen az ilyen helyzetek kezelésére. Mindazonáltal a következő jogalkotási ciklusban további uniós szintű fellépésre lehet szükség.

Ugyanakkor a digitális technológia az intézményekben folyó munkával egy időben folyamatosan változik. A tagállamok új lehetőségeket keresnek az intézmények, a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok közötti kommunikáció javítására. A szociális védelem jövőjének mérlegelésekor figyelembe kell venni a digitális eszközöket és a mesterséges intelligenciát, elsősorban úgy mint a szociális biztonsági jogok gyakorlásának előmozdítását, valamint a csalás és a visszaélések elleni küzdelem megerősítését szolgáló eszközök. „A szociális biztonsági rendszerek koordinálásának digitalizálása: a szabad mozgás megkönnyítése az egységes piacon” című közelmúltbeli bizottsági közlemény számba veszi a meglévő kezdeményezéseket, és konkrét intézkedéseket javasol egy digitálisan integráltabb, a szociális biztonsági rendszerek koordinációját szolgáló rendszer irányába történő elmozdulás érdekében.

A fentiek és a nemzeti tapasztalatok alapján felkérjük a minisztereket, hogy vegyék fontolóra az alábbi kérdéseket:

- *Milyen következményekkel járnak a szociális védelmi rendszerekre a Covid19-világjárvány által előidézett változások, Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának inflációs következményei, valamint a társadalmaink jelenleg zajló zöld és digitális átállása? Melyek a prioritások a szociális védelem előmozdítása tekintetében?*
- *A szociális védelem terén előrelépést jelentett a megfelelő minimumjövedelemről szóló tanácsi ajánlás elfogadása. Melyek a vonatkozó rendszerek nemzeti szintű végrehajtásából levont főbb tanulságok? Hogyan lehetne kiterjeszteni a szociális védelmet a veszélyeztetett csoportokra?*
- *A technológiai fejlődés, különösen a mesterséges intelligencia segít-e a szociális biztonsági rendszerek koordinációja terén meglévő akadályok kezelésében és Unió-szerte a közigazgatások közötti kommunikáció megkönnyítésében? Van-e olyan tapasztalata, amelyet megoszthatna a technológiai innovációnak a szociális védelem megerősítése érdekében történő alkalmazásával kapcsolatban?*